

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

Anexă la Ordinul MECC
nr. 1046 din 21 august 2019

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR DE FORMARE LA
ELEVI A COMPORTAMENTULUI RESPONSABIL ÎN CAZ DE
SITUAȚII EXCEPȚIONALE ȘI/SAU DE RISC
ÎN ANUL DE STUDII 2019-2020**

Chișinău, 2019

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR
DE FORMARE LA ELEVI A COMPORTAMENTULUI RESPONSABIL
ÎN CAZ DE SITUAȚII EXCEPȚIONALE ȘI/SAU DE RISC
ÎN ANUL DE STUDII 2019-2020

În anul de studii 2019-2020 formarea atitudinilor și deprinderilor de comportament responsabil în caz de situații excepționale și/sau de risc (cutremur, inundații, accidente rutiere, electrocutare, pericol de înec, intoxicare, etc.) va fi realizată în clasele I-XII, în cadrul disciplinei *Dezvoltare personală*, în corespundere cu prevederile Curriculumului la modulul *Securitatea personală*. Diriginții/cadrele didactice care vor preda disciplina *Dezvoltare personală* sunt liberi să adapteze conținuturile respective la particularitățile psihofizice ale elevilor, precum și la situația specifică localității, sezonului.

De asemenea, în contextul formării la elevi a competențelor transversale/transdisciplinare, dezvoltarea comportamentului responsabil în caz de situații excepționale se va realiza și în baza principiului integrat, la toate disciplinele școlare. Cadrele didactice vor explora oportunitățile oferite de curricula la disciplinele *Biologie, Fizică, Chimie, Informatică, Educația pentru societate, Educația civică, Educația tehnologică, Educația fizică, etc.*, pentru formarea la elevi a atitudinilor și deprinderilor indispensabile unui comportament responsabil în diferite situații de viață, utilizând seturile didactice și varietatea tehnologiilor educaționale disponibile.

Cadrele didactice și diriginții vor comunica zilnic cu elevii (până sau la începutul lecțiilor, 2-3 min.), privind situații specifice de risc, posibile, observate de copii acasă, în stradă, la școală, în sânul naturii și acțiunile necesare de a fi întreprinse (de exemplu: *acasă* – respectarea regulilor de securitate la utilizarea aparatelor electrice de uz casnic, aragazului, excluderea situațiilor de folosire a prizelor defectate; *în stradă și alte locuri publice*: în cazul unui accident rutier, pericol de incendiu, electrocutare, jaf, agresiune fizică umană sau animală, înrăutățirea stării de sănătate a unei persoane – se va apela imediat serviciul 112 sau un reprezentant al forțelor de ordine publică, sau al structurilor respective specializate cele mai apropiate, sau ajutorul maturilor; *la școală* se vor anunța cadrele didactice, conducerea instituției în cazul depistării unor situații de risc: incendiu, prize, rețele electrice defectate, scurgeri de gaze, apă, obiecte/substanțe necunoscute identificate etc.). Se va atrage atenție protejării atât a vieții și sănătății personale, cât și celor din jur (inclusiv, cu excluderea (prevenirea) unor acțiuni, comportamente negândite ale elevilor, care pot crea pericol pentru viață și sănătate).

În scopul asigurării eficiente a procesului de formare la elevi a comportamentului responsabil la traficul rutier și în caz de situații excepționale și/sau risc **în Planul anual de activitate al fiecărei instituții de învățământ va fi inclus un compartiment special cu titlul: Asigurarea protecției vieții și sănătății copiilor** (reieșind din prevederile p. 1.7 al Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2019-2020, aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării prin ordinul nr. 321 din 29.03.2019).

I. Formarea atitudinilor și deprinderilor de comportament responsabil la traficul rutier.

La nivel instituțional, managerii educaționali din învățământul secundar general vor programa și desfășura suplimentar următoarele:

- **Decada Circulației Rutiere** (01 – 10 septembrie) care va include pentru elevii clasei I lecții tematice „*Fă cunoștință cu polițistul tău!*” cu participarea reprezentanților poliției locale. În cadrul orei respective învățătorii claselor I vor elabora împreună cu părinții și elevii cel mai optim traseu de parcurs (din punct de vedere al securității și duratei) pentru a ajunge de acasă la școală și retur, convenind asupra

necesității respectării stricte a acestuia. Decada va mai include desfășurarea a diverse activități extrașcolare (concursuri pentru elevi pe teme rutiere: desene, fotografii, spoturi video, victorine, competiții la ciclism ș.a.) în vederea actualizării cunoștințelor elevilor în domeniul respectiv și motivarea pentru un comportament responsabil;

- **Ziua Mondială de Comemorare a Victimelor Accidentelor Rutiere** (a treia duminică a lunii noiembrie), în cadrul căreia se vor desfășura discuții, mese rotunde, acțiuni de comemorare și ajutorare, având drept scop promovarea atenției în trafic, precum și formularea de către elevi a judecăților de valoare cu referire la consecințele imprudenței în trafic;

- **Săptămâna mondială pentru siguranța rutieră** (aprilie-mai, conform orarului aprobat anual de către Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite) care presupune organizarea unei serii de activități și acțiuni tematice în vederea sensibilizării tuturor participanților la traficul rutier privind importanța respectării regulilor de circulație și adoptarea unui comportament preventiv în trafic;

- **Ziua europeană a siguranței rutiere** (6 mai) care presupune desfășurarea acțiunilor de sensibilizare a factorilor de decizie cu referire la crearea condițiilor de siguranță tuturor participanților la trafic, în special celor mai vulnerabili.

Activitățile pot fi realizate împreună cu părinți și pot include diverse concursuri de: desene, fotografii, spoturi video, victorine, competiții la ciclism ș.a. În scopul formulării de către elevi a judecăților de valoare cu referire la consecințele imprudenței în trafic, activitățile se vor desfășura sub formă de discuții, mese rotunde, acțiuni de comemorare, activități și acțiuni tematice în vederea sensibilizării tuturor participanților la traficul rutier privind importanța respectării regulilor de circulație și adoptarea unui comportament preventiv în trafic, activități de sensibilizare a factorilor de decizie cu referire la crearea condițiilor de siguranță tuturor participanților la trafic, în special celor mai vulnerabili.

La nivel teritorial și republican, în parteneriat cu structurile de stat și organizațiile nonguvernamentale, vor fi organizate: **concursul „Securitatea la trafic înseamnă viață”, campanii de prevenire** a accidentelor rutiere ce au loc din cauza vitezei excesive etc.

II. Formarea atitudinilor și deprinderilor de comportament responsabil în caz de situații de risc sau excepționale (incendii, inundații, cutremure, alunecări de teren etc.).

Achizițiile teoretice acumulate de către elevi pe parcursul anilor precedenți, formarea atitudinilor și deprinderilor de comportament responsabil în caz de situații excepționale și/sau de risc vor fi consolidate prin antrenarea anuală a elevilor în activitățile de simulare, organizate de către structurile educaționale în comun cu serviciile teritoriale de protecție civilă și situații excepționale.

Directorul instituției de învățământ, în coordonare cu directorul adjunct (responsabil de activitățile educative), vor crea Comisia pentru situații excepționale și formațiunile nemilitarizate, conform prevederilor Regulamentului cu privire la formațiunile nemilitarizate ale protecției civile, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 249/1996.

În acest context, se vor proiecta și desfășura diverse activități extrașcolare, precum urmează:

- **antrenament** de evacuare (metode de acțiune și comportament) în caz de situație excepțională **la nivel de clasă** (o activitate în perioada septembrie - decembrie);

- **antrenament** de evacuare (metode de acțiune și comportament) în caz de situație excepțională **la nivel de instituție** (o activitate/semestru);

- **antrenament „Atribuții și acțiuni ale efectivului instituției de învățământ în caz de situație excepțională”** (o activitate/an);

- **antrenamente pentru elevii claselor IX-XII de acordare a primului ajutor premedical** eventualilor sinistrați în caz de situație excepțională **la nivel de instituție** (o activitate/semestru);

- **participare la Ziua Protecției civile** desfășurate la nivel de localitate/ raion;

- **simularea inopinată** a situațiilor excepționale pentru evaluarea rezultatelor antrenamentelor realizate (2-4 ori pe an la nivel de instituție, în dependență de rezultatele obținute);

- **excursii tematice la Școala Securității**, structură a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) al MAI (str. Poamei, 21, mun. Chișinău) în baza programării prealabile la tel. 022 523 762, dar și la Direcțiile Situații Excepționale teritoriale ale IGSU; la Institutul de Geologie și Seismologie, I.C.S. „Red Union Fenosa” S.A., în baza unor programări prealabile cu instituțiile vizate.

La nivel teritorial dar și republican – instituțiile de învățământ de tip liceal vor participa în cadrul etapelor regionale și naționale ale **Școlii securității pentru copii „Împreună reducem riscurile”**.

Adițional, la decizia conducerii instituției de învățământ, reieșind din necesitățile acesteia sau tradițiilor la nivel teritorial, pot fi organizate: concursul echipelor tinerilor pompieri, concursuri de desene cu tematica ”Focul – prieten și dușman”, campanii de prevenire a incendiilor, reducerea riscurilor de dezastru etc.

În special, în ajunul vacanțelor, managerii instituțiilor de învățământ vor organiza activități de sensibilizare a părinților cu referire la riscurile pe care le comportă lipsa de supraveghere a copiilor.

În scopul formării la elevi a atitudinilor și deprinderilor de comportament responsabil în caz de situații de risc specifice perioadei estivale, în perioada 25-31 mai, în comun cu structurile teritoriale ale Inspectoratului General de Poliție, ale Direcțiilor Situații Excepționale teritoriale ale IGSU, ale Centrelor de Sănătate Publică, Companiilor de furnizare și de distribuție a energiei electrice, Moldova Gaz, vor fi desfășurate lecții de securitate publică. În cadrul acestora, specialiștii angajați ai structurilor de resort vor prezenta blocuri informative relevante în care se va aborda, multiaspectual, securitatea copiilor.

În scopul asigurării unui parteneriat durabil **școală – comunitate** în dezvoltarea comportamentelor responsabile în situații excepționale a copiilor, elevilor și tinerilor, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării recomandă instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II implicarea activă în elaborarea și realizarea unui Plan de acțiuni pentru reducerea riscului de dezastru la nivel de comunitate.

Activitățile vor fi monitorizate de către MECC și MAI.

- **Sugestii privind asigurarea normativ-didactică**

1. Legea „Cu privire la protecția civilă” nr.271-XIII din 09.11.1994.
2. Regulamentul Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.357 din 13.05.2009.
3. Regulamentul privind instruirea în domeniul protecției civile aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 282 din 14 martie 2005.
4. Regulamentul cu privire la formațiunile nemilitarizate ale protecției civile aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 249 din 4 mai 1996.
5. Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 321 din 29 martie 2019.
6. Curriculumul la disciplina *Dezvoltare personală*, clasele I-XII, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018.
7. Ghidul de implementare a Curriculumului la disciplina *Dezvoltare personală*, clasele I-XII, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018.
8. Curricula la disciplinele școlare (cl. I-IV - ed. 2018, cl. V, X, cl. VI (fizică, biologie) – ediția 2019, în celelalte clase – ediția 2010).

9. Reper metodologice de organizare a procesului educațional în învățământul general, aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (inclusiv, pentru anii de studii 2015 - 2019) la disciplinele școlare tangente (pagina Web: www.edu.gov.md).
10. Ghidul didactic pentru învățătorii claselor primare „*Securitatea circulației rutiere*”, Centrul de Comerț, Reclamă și Editare “Presa”, 2007.
11. Materiale didactice-suport amplasate pe pagina WEB a Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale: <http://www.dse.md>, Link: Supraviețuire (Adulți, Copii); materiale video.
12. Pachetul educațional pentru siguranță rutieră (6-14 ani) elaborat EASST (Marea Britanie), tradus și promovat în Republica Moldova de către AO „ProtectMD” și Automobil Club din Moldova), 2018.
13. Filmulețe elaborate în cadrul proiectului REPEMOL și distribuite în instituțiile de învățământ în cadrul Campaniei „*Prevenirea accidentelor la copii*” (martie-mai 2017).
14. Materiale didactice-suport amplasate pe pagina WEB a I.C.S. „Red Union Fenosa” S.A.: <http://www.gasnaturalfenosa.md>, Link: Proiectul Securitate electrică / suport didactic (prezentări, teste de verificare, planșe); materiale video.

DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL,
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII